

Nederlandse samenvatting

Dit proefschrift is het resultaat van een studie van de structuur en eigenschappen van samengestelde werkwoorden in het Mandarijn Chinees. De woordenschat van het Mandarijn Chinees is bij lange na niet zo uitgebreid bestudeerd als de zinsbouw van het Mandarijn Chinees. De beperkte aandacht voor de woordenschat van het Mandarijn Chinees is wellicht te verklaren uit de gangbare opvattingen dat samenstellingen op zich nauwelijks verklaarbaar zouden zijn en dat processen die samengevat worden onder de noemer *lexicalisatie* ons reeds voldoende inzicht zouden bieden in de wijze waarop de verschillende componenten van samenstellingen worden samengevoegd. In feite zijn veel van dezelfde eigenschappen die typerend zijn voor de zinsbouw van het Mandarijn Chinees, zoals bijvoorbeeld instrumentele, aspectuele en passieve constructies, ook op lexicaal niveau te herkennen.

Bij woordgroepen die bestaan uit werkwoorden en objecten, alsmede bij resultatieve en directionele constructies, kunnen we zeggen dat de elementen onderling van elkaar te scheiden zijn. Door dergelijke scheidbare constructies apart te bestuderen, kunnen we vaststellen dat bij werkwoorden, net als bij zelfstandige naamwoorden, de bepaling altijd voorafgaat aan datgene wat bepaald wordt (*right-headedness*). Bovendien kunnen we stellen dat samengestelde werkwoorden op slechts enkele uitzonderingen na altijd tweelettergrepig zijn.

Samengestelde werkwoorden kunnen worden onderverdeeld in onderschikkende (*subordinate compound verbs*), nevenschikkende (*coordinate compound verbs*), ingebedde (*embedded compound verbs*) en diverse andere uiteenlopende soorten samengestelde werkwoorden, waarbij we uitgaan van de verschillende woordklassen van de samenstellende morfemen (die afhankelijk zijn van de context) en hun onderlinge relatie.

In tegenstelling tot het wijd verbreide idee dat er vrijwel geen voorbeelden van affigering in het Mandarijn te vinden zijn, geven onderschikkende samengestelde werkwoorden blijk van een uitgebreid systeem van verbale prefigering. Wanneer een morfeem in nevenschikkende samenstellingen in verschillende posities voorkomt, kan de relatieve positie van het morfeem een onderscheid tussen de verschillende betekenissen van het morfeem aangeven. Bij ingebedde samengestelde werkwoorden kunnen we aspectuele, passieve en causatieve constructies op lexicaal niveau herkennen. Aspectuele *matrix* werkwoorden in initiële positie geven bijvoorbeeld uitdrukking aan opzettelijke, doelbewuste handelingen, in tegenstelling tot bepalingen van resultatieve constructies, die het natuurlijke resultaat van handelingen aangeven. Veel van de werkwoordstypes in de categorie "uiteenlopende soorten werkwoordstypes", zoals resultatieve samenstellingen en overgankelijke werkwoord-object samenstellingen (*VO compounds*), weerspiegelen andersoortige structuren; een klein aantal andere werkwoordtypes binnen deze categorie is ontleend aan andere talen.

Het merendeel van de voorbeelden die in dit proefschrift gegeven worden is ingeburgerd en maakt reeds deel uit van het lexicon, maar soortgelijke en vergelijkbare nieuwe samenstellingen worden regelmatig in het leven geroepen.

Samenvattend kunnen we zeggen dat de onderlinge scheidbaarheid van de samenstellende elementen kan dienen als een duidelijk en waardevol criterium bij het vaststellen van wat wel of geen samengesteld werkwoord genoemd kan worden in het Mandarijn Chinees. In het algemeen blijken samengestelde werkwoorden in het Mandarijn Chinees regels te volgen die vergelijkbaar zijn met de regels van de zinsbouw in het Mandarijn Chinees, waarbij we kunnen vaststellen dat woordvolgorde het belangrijkste richtsnoer vormt.

